

PAKT ZA MLADE

JAČANJE PARTNERSTAVA ZA
PODSTICANJE ZAPOŠLJIVOSTI I
SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA MLADIH

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

smart
KOLEKTIV

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

PAKT

ZA MLADE

JAČANJE PARTNERSTAVA ZA
PODSTICANJE ZAPOŠLJIVOSTI I
SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA MLADIH

EVROPSKI PAKT ZA MLADE

JAČANJE PARTNERSTAVA
ZA PODSTICANJE
ZAPOŠLJIVOSTI I
SOCIJALNOG
UKLJUČIVANJA MLADIH

Evropski Pakt za mlade zasniva se na zajedničkim nastojanjima biznis lidera i EU da stvore kulturu partnerstva biznisa i obrazovanja kako bi povećali šanse mladih ljudi da pronađu posao.

Pakt za mlade ima za ciljeve: 1) pospešivanje broja i kvaliteta partnerstava između biznis sektora i obrazovnih institucija kako bi se pospešila zapošljivost i inkluzija; 2) poboljšanje vještina mladih koje se direktno odražavaju na njihovu zapošljivost; 3) razvoj nacionalnih i evropskih politika za razvoj konkurentnosti i zapošljivosti.

Pakt nastoji da pomogne izgradnji Evrope koja podržava mlade i inovacije, stvaranjem pravične kulture partnerstava između biznisa, obrazovanja i mladih ljudi. Ova partnerstva su napravljena tako da poboljšaju kvalitet znanja i vještina koje mladi ljudi mogu da usvoje, uključujući digitalne i preduzetničke vještine, kao i vještine vezane za ekologiju, i tzv. soft skills. Ona, takođe, nastoje i da podrže učitelje, a naročito mlade učitelje kako bi postali lideri u učionicama.

Pakt je inicirala Evropska mreža za društveno odgovorno poslovanje (CSR Europe) kao poziv poslovnoj zajednici, društvenim partnerima, obrazovnim institucijama i drugim zainteresovanim stranama da razviju i učvrste partnerstva u podršci zapošljavanja mladih i inkluziji. Zajedno, oni će podržati stvaranje 10.000 partnerstava između biznis sektora i obrazovnih institucija, sa zajedničkim ciljem za ostvarivanjem najmanje 100.000 novih kvalitetnih praksi, obuka i radnih mesta za početnike.

Inicijativu su podržali i potpisali njegovo veličanstvo kralj Belgije, Predsednik Evropske komisije Žan Klod Juncker, Predsednik Evropskog parlamenta Martin Šulc i Predsednik Evropskog saveta Donald Tusk.

Evropska komisija obezbeđuje tehničku podršku Paktu i pomoć pri implementaciji ovih projekata. Rezultati ovog udruženog rada biće predstavljeni na prvom Enterprise-Education Summit-u koji će se održati u decembru 2017.

Kompanije u
Evropi

Mladi ljudi i
nastavnici

JAČANJE PARTNERSTAVA

ZA PODSTICANJE ZAPOŠLJIVOSTI I SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA MLADIH

ŠTA?

- Kultura koja će izgraditi održivu Evropu okrenutu mladima i inovacijama
- Kreiranje kulture partnerstava između biznisa, obrazovanja i mladih
- Zajedničko angažovanje biznisa i EU lidera, inicirano od strane CSR Europe-a

ZAŠTO?

- Da bi omogućili svim mladim ljudima priliku sa usvoje veštine kako bi unapredili svoju budućnost
- Da bi pripremili mlade ljude za kvalitetne poslove i odgovorno građanstvo
- Da bi omogućili saradnju u kojoj će svaki partner bolje razumeti, prevideti i podržati razvoj specifičnih veština vezanih za poslove budućnosti

Kako?

1.

POSPEŠIVANJEM

broja i kvaliteta partnerstava
IZMEĐU KOMPANIJA I OBRAZOVNIH
INSTITUCIJA

2.

**POBOLJŠANJEM
VEŠTINA MLADIH**

3.

doprinosem

razvoju nacionalni
i evropskih politika u vezi
SA POBOLJŠANJEM ZAPOŠLJIVOSTI

PAKT ZA MLADE U SRBIJI

STANJE, KLJUČNI AKTERI I PRIMERI
DOBRIH PRAKSI

PAKT ZA
MLADE U
SRBIJI

str. 8 – 11

PRIMERI
SARADNJE
I PROJEKATA

kompanija koji doprinose
zapošljivosti i socijalnom
uključivanju mladih

str. 12 – 22

Usavršavanje
i profesionalni
razvoj

Unapređenje
javnih politika

**PROGRAMI
ORGANIZACIJA
I INSTITUCIJA
U SRBIJI**

str. 22 – 38

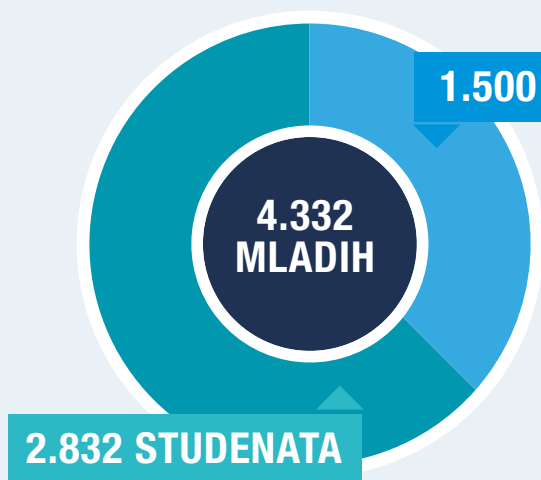
Radne
prakse

Karijerno
vođenje i
savetovanje

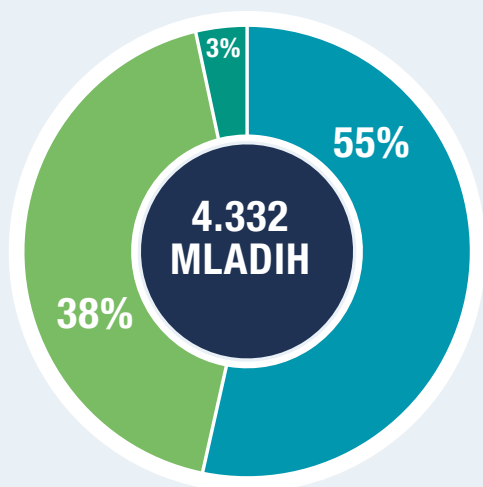
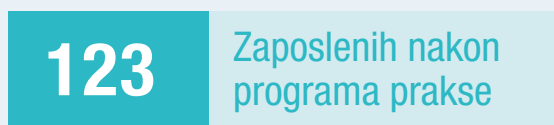
Preduzetništvo

PAKT ZA MLADE U SRBIJI

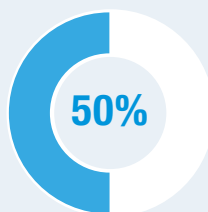
KAKO ČLANICE
FORUMA ZA ODGOVORNO
POSLOVANJE DOPRINOSE
SPROVOĐENJU PAKTA
ZA MLADE U SRBIJI

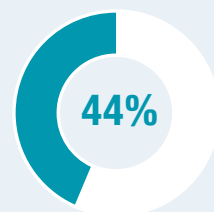
Broj mladih koji su prošli različite programe usmerene na poboljšanje zapošljivosti

- talent/menadžment program 3%
- program stručne ili radne prakse 38%
- programi edukacije 55%

kompanija sprovodi neke od programa podrške preduzetništvu mladih

kompanija sprovodi program zapošljavanja mladih bez radnog iskustva

ULAGANJE U MLADE I OBRAZOVANJE

Ulaganje u obrazovanje i mlade je dugi niz godina među prioritarnijim društvenim temama kada je u pitanju angažovanje kompanija u zajednici.

Vodeće kompanije u Srbiji prepoznaju značaj saradnje sa obrazovnim institucijama u cilju privlačenja kvalitetnog kadra. Gotovo sve kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje sprovede aktivnosti koje za rezultat imaju poboljšanje veština mladih i njihovu bolju pripremu za tržište rada, a gotovo polovina ima i posebne programe zapošljavanja mladih bez radnog iskustva.

U toku 2015. godine, preko 4300 mladih bilo je uključeno u neku od aktivnosti koje su realizovale članice Foruma za odgovorno poslovanje. U najvećem broju oni su učestvovali na različitim predavanjima, radionicama i obukama koje su držali predstavnici kompanija, nešto manji broj imao priliku da bude uključen u realizaciju radnih i stručnih praksi. A u nešto manjoj meri bili su zastupljeni i posebni programi namenjeni privlačenju talentovanih pojedinaca. Kao rezultat, 123 mladih je nakon programa prakse, zaposleno u kompaniji u kojoj su realizovali praksu.

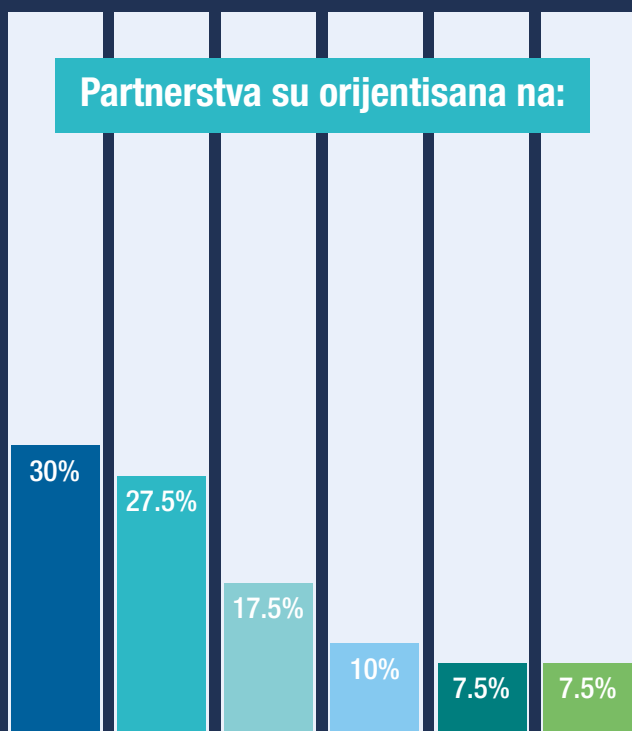
PAKT ZA MLADE U SRBIJI

KAKO ČLANICE
FORUMA ZA ODGOVORNO
POSLOVANJE DOPRINOSE
SPROVOĐENJU PAKTA
ZA MLADE U SRBIJI

8

Prosečan broj dugoročnih partnerstava jedne kompanije sa obrazovnim institucijama

Partnerstva su orijentisana na:

- unapređenje stručnih znanja i veština učenika/studenata 30%
- organizaciju stručne ili radne prakse 27,5%
- zapošljavanje 17,5%
- razvoj preduzetničkih i mekih veština 10%
- unapređenje obrazovnog kurikuluma 7,5%
- unapređenje znanja i veština nastavnika 7,5%

FORUM ZA ODGOVORNO POSLOVANJE

Forum za odgovorno poslovanje je nacionalni partner organizacije CSR Europe koji se priključio inicijativi Pakt za mlade.

Forum za odgovorno poslovanje je mreža vodećih kompanija koje doprinose razvoju zajednice, podstičući razvoj društveno odgovornog poslovanja i uspostavljanje trajnih i stabilnih etičkih praksi u poslovnom sektoru. Forum predstavlja platformu koja povezuje lidere iz poslovnog sveta s predstavnicima drugih delova društva, podstičući time međusektorski dijalog, saradnju i razmenu dobrih iskustava. Kroz programe koje sprovodi **Forum za odgovorno poslovanje** angažuje kompanije članice i njihove zaposlene da na konkretne načine doprinesu društvu i zajednicama u kojima posluju, motivišući istovremeno i ostale predstavnike poslovnog sektora da snažnije integrišu principe društvene odgovornosti u svakodnevno poslovanje. Čvrsto verujući da je odgovornost neodvojiv deo svakodnevnog poslovanja, članice **Forum za odgovorno poslovanje** razvijaju praktična i održiva rešenja na sva četiri polja koja čine stubove društveno odgovornog poslovanja: **lokalna zajednica, životna sredina, radno okruženje i tržište.**

U istraživanju za 2015. godinu učestvovalo je 18 od 30 kompanija članica Forum za odgovorno poslovanje Srbije: Banca Intesa, Coca-Cola Hellenic, CRH Srbija, Delhaize Srbija, Deloitte, Delta Holding, Direct Media, Erste Banka, Eurobanka, EY, GSK, Represent Communications, Societe Generale Banka, Telekom Srbija, Telenor, Titan Cementara Kosjerić, Vip mobile, Vojvođanska banka

Za više informacija posetite www.odgovornoposlovanje.rs.

STUDIJE SLUČAJA:

Primeri saradnje i projekata kompanija
koji doprinose povećanju zapošljivosti
mladih

Kompanija: Coca-Cola Hellenic

Partneri na projektu: MINISTARSTVO OMLADINE I SPORTA

Projekat: Coke Summership

Coke Summership je program letnje prakse koji već četvrtu godinu zaredom mladima pruža priliku da steknu praktične veštine i upoznaju se sa savremenim biznisom u okviru kompanije Coca-Cola Hellenic Srbija. Ovaj program otvoren je za studente treće i četvrtе godine, absolvente, diplomce, kao i polaznike master studija svih akreditovanih univerziteta i viših škola u Srbiji. Kroz šestonedeljnu praksu koja se ove godine realizuje tokom jula i avgusta kandidati dobijaju mogućnost da četiri dana u nedelji rade sa mentorom na projektima koji se realizuju u kompaniji, dok je jedan dan u nedelji rezervisan za treninge i obuke. Sva predavanja su interaktivna, a među predavačima su top menadžeri kompanije kao i stručnjaci iz poslovnih organizacija sa kojima kompanija saraduje.

Ključni rezultati:

1500 prijava za program

Biznis iskustvo za 26 mladih

30 mentora (zaposleni CCH) angažovano na projektu

Preko 60 sati treninga i obuke za praktikante

6 predloga za CSR projekte u lokalnoj zajednici

26 kandidata koji su baza za potencijalno zaposlenje u kompaniji

30 polaznika je dobilo posao nakon projekta u protekle četiri godine

Više informacija:

www.cokesummership.com

<https://www.facebook.com/fabrikaradosti.cchellenic/>

Kompanija: Vojvodanska banka

Partneri na projektu: Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Ministarstvo omladine i sporta, Forum za odgovorno poslovanje, Helensko privredno udruženje Srbije, Trivit Group d.o.o.

Projekat: **BUDI SVOJ**

Projekat ima za cilj da decu bez roditeljskog staranja, decu palih boraca i decu ratnih vojnih invalida, učini vidljivijima za društvo u celini. Cilj je da oni budu deo fokusa i interesovanja kako poslodavaca, društveno odgovornih kompanija, čelnika univerziteta, tako i predstavnika vlade Republike Srbije radi sistemskog unapređivanja njihovog položaja nakon napuštanja sistema socijalne zaštite. S obzirom da se radi o mladima bez roditeljskog staranja i mladima iz teško zapošljivih kategorija, neophodno je iniciranje i uspostavljanje nove društvene klime i prepoznavanje potrebe osamostaljivanja na adekvatan način. Cilj je, dakle, da se kroz edukativni deo projekta (treninzi, praksa, stipendije) osnaži ova grupa omladine i da što spremniji i obrazovaniji zakorače u svet odraslih. Zatim da se stimuliše zapošljavanje, a pre svega samozapošljavanje, koje uz adekvatno planiranje, podršku i mentorstvo pruža mogućnost potpunog osamostaljivanja.

Glavni rezultati:

Ukupno je za sada 129 mladih obuhvaćeno projektom:

70 je intervjuisano radi formiranja baze podataka

mladih koji su u fazi traženja posla

39 je učestvovalo na radionicama

20 je zaposleno.

Više informacija:

www.budisvoj.org

www.voban.co.rs/sr/drustvena-odgovornost/odgovornost-prema-drustvu/budi-svoj

Kompanija: Delta Holding

Projekat: Mladi lideri

Delta Holding od 2012. godine sprovodi program Mladi lideri čiji je cilj zapošljavanje mladih talentovanih ljudi bez prethodnog radnog iskustva. Program predviđa da Mladi lideri tokom godinu dana rada upoznaju tri ili četiri različita sektora Delta Holdinga radi detaljnog upoznavanja poslova i procesa za koje su se školovali. Mentorska podrška obezbeđena je na svakoj od rotacija. U zavisnosti od potreba kompanije i interesovanja mladih kolega određuje se sektor u kom će nastaviti da grade svoju karijeru. Tako se postiže balans između potreba kompanije i njihovih usmerenja i sklonosti. Značaj programa je u tome što novom energijom i kreativnošću mladih, Delta razvija svoje poslovanje i istovremeno pomaže zajednici u praktičnoj edukaciji i zadržavanju mladih u zemlji.

Ključni rezultati:

Do sada je 94 mladih obuhvaćeno projektom. Većina polaznika uspešno je završila program i integrisala se u sistem Delta Holdinga. Mladi iz programa nalaze se danas i na veoma odgovornim pozicijama kao što su:

- direktor društva, Fun&Fit,
- tehnolog proizvodnje u mlinu, Danubius
- marketing menadžer, Danubius,
- menadžer za internu komunikaciju, Delta Holding,
- menadžer za eksternu komunikaciju Delta Holding,
- menadžer projekata, IT
- projektant programer, IT
- menadžer za rad sa ključnim kupcima, Delta DMD
- koordinator projektovanja i izgradnje, Delta Real Estate

Više informacija:
<http://mladilideri.rs/>

Kompanija: EY

Partneri na projektu: Univerzitet Singidunum

Projekat: Tvoja karijera počinje ovde

Pre tri godine pokrenut je projekat “Start Young – Take the Lead”, takmičenje u rešavanju studije slučaja za srednjoškolce i studente širom Srbije, Bosne i Hercegovine, i Crne Gore. Nagrade za najbolje od najboljih su EY stipendija, mesečna finansijska podrška do kraja školovanja, i zaposlenje u EY nakon diplomiranja. Učenici se prijavljuju formiranjem timova od po tri osobe i slanjem svojih rešenja. 10 najboljih timova se predstavlja pred žirijem koji čine EY zaposleni iz svih servisnih linija, saradnici i alumni iz različitih industrija. Prolazeći kroz studije slučaja i pokušavajući da nađu rešenja za njih, učenici se upoznaju sa tim šta znači biti konsultant. Oni dobijaju priliku da primene i koriste teorijsko znanje koje imaju iz škole i steknu praktično iskustvo pre početka prakse ili posla .

Ključni rezultati:

Do sada EY stipendiju je dobilo 27 studenata i srednjoškolaca. Pre dve godine prva generacija EY stipendista je počela da radi u različitim servisnim linijama kompanije.

Više informacija:

<https://www.facebook.com/eyserbiacareers/>

Kompanija: Telekom Srbija

Projekat: Dugoročna saradnja sa Matematičkom gimnazijom na razvoju nauke i tehnologije

Saradnja kompanije Telekom Srbija sa Matematičkom gimnazijom razvija se i traje od 2010. godine kroz više različitih projekata u toku svake godine, i do sada se direktno odrazila na više od 600 učenika gimnazije u različitim generacijama. Započela je nagrađivanjem talentovanih učenika, a nastavljena je opremanjem kabineta računarskom opremom, nabavkom softvera i finansijskom podrškom za pripreme i odlazak učenika na takmičenja u zemlji i inostranstvu, kao i podrškom za održavanje letnjeg matematičkog kampa. Za učenike gimnazije organizovane su radionice i predavanja na temu savremenih dostignuća u oblasti telekomunikacija koje su vodili zaposleni u Telekomu Srbija. Poseban segment saradnje predstavlja mts app konkurs za izradu aplikacija za mobilne uređaje koji je Telekom Srbija pokrenuo 2011. u cilju razvoja kreativnosti i preduzetničkog duha među mladima.

Od početnog projekta mts Android konkursa koji je bio vezan za saradnju sa Matematičkom gimnazijom u Beogradu, konkurs je proširen na veći broj gimnazija i obuhvata i izradu aplikacija u iOS-u. Na kraju 5. konkursnog ciklusa svoje radove prezentovalo je 53 učenika koji su bili u sastavu 20 timova.

Više informacija:

<https://www.mts.rs/otelekomu/drustvena-odgovornost/appkonkurs/o-mts-app-konkursu>

Kompanija: **UniCredit Banka**

Projekat: **Stipendija za master program na Ekonomskom fakultetu**

UniCredit Banka u saradnji sa Ekonomskim fakultetom pruža finansijsku podršku u vidu stipendiranja celokupnih master studija za jednog studenta godišnje, kao i priliku za zaposljavanje u UniCredit Banci po završetku master programa. Međunarodni master program iz kvantitativnih finansija – IMQF je vodeći master program za finansije na prostoru bivše Jugoslavije. Počevši od 2003, program je pohađalo više od 200 finansijskih stručnjaka koji rade u UniCredit Banci, Goldman Sachs-u i drugim vodećim finansijskim institucijama. IMQF je jednogodišnji program na engleskom jeziku koji vode vodeći predavači sa Ekonomskog fakulteta, ali i Berklija, NYU, Cass Business School, itd. Mogućnost prakse u UniCredit Banci omogućava studentima IMQF programa da svoju master tezu pišu o savremenim pitanjima od praktičnog značaja za međunarodne banke. UniCredit Banka pruža mogućnost perspektivnim studentima sa ograničenim finansijskim mogućnostima da pohađaju ovaj program. U okviru saradnje, UniCredit Banka tradicionalno svake godine organizuje Dan UniCredita na Ekonomskom fakultetu u Beogradu. Predavanja prate aktuelne teme i studenti imaju priliku bliže da se upoznaju sa načinom funkcionisanja Banke i celokupnog finansijskog sektora.

Više informacija:

<https://www.unicreditbank.rs/rs/o-nama/hr/stipendije.html>

Institucija:

Tehnička škola „Milenko Verkić Neša“

Partneri na projektu: Opština Pećinci, Robert Bosch d.o.o,
Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ

Projekat: Javno privatnim partnerstvom do zaposlenja nakon stručne prakse

Trogodišnji profil „industrijski mehaničar“ uveden je prvi put u Tehničkoj školi „Milenko Verkić Neša“ u septembru 2014. godine u okviru javno-privatnog partnerstva između Opštine Pećinci, kompanije Robert Bosch d.o.o i Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju GIZ. Deset učenika koji su tada bili prvi razred raznih obrazovnih profila prešlo je na ovaj smer u drugoj godini školovanja, i tako dve godine kasnije, u 2016. postalo prva generacija u Srbiji odškološana po kooperativnom sistemu. U tom periodu oni su obavljali praktičnu nastavu u kompaniji 3 meseca u kontinuitetu u drugoj godini školovanja, a dva puta po tri meseca u trećoj, završnoj godini školovanja. U junu 2016. su položili završni ispit, a već 13. jula počeli da rade u fabrici za proizvodnju sistema brisača u Pećincima.

Desetero učenika škole profila industrijski mehaničar odmah po završetku školovanja zaposlilo se u kompaniji Robert Bosch d.o.o.

Kompanija: CRH Srbija

Partneri na projektu: BEST, AIESEC

Projekat: Talent pool

Talent Pool je sistem selekcije i regrutacije mladog univerzitetski, obrazovanog kadra sa ciljem zapošljavanja budućih lidera koji će biti nosioci promena, održivosti, razvoja i poslovne izvrsnosti kompanije. Projekat se organizuje od 2008. godine, a traženi profil obuhvata studente završnih godina kao i diplomirane studente sa rudarskih, hemijskih, tehnoloških, elektrotehničkih i građevinskih fakulteta.

Ove godine, najbolji izabrani kandidati, njih 12, proveli su u kompaniji nedelju dana tokom jula, upoznali su se sa poslovanjem, budućim potencijalnim kolegama, i prošli kroz radionice koje su im omogućile da pokažu svoje kvalitete i spremnost da započnu svoju karijeru. Nakon završene nedelje u fabrici, kandidati su imali zadatak da predlože ideje za poboljšanje nekog dela procesa proizvodnje, i da sa svojim mentorima iz fabrike pripreme prezentacije za svoja rešenja. U septembru je organizovana prezentacija ideja i predloga pred izvršnim direktorima i menadžment timom, a najbolji će dobiti ponudu za posao.

Kompanija: Telenor d.o.o.

Partneri na projektu: Telenor grupa, Nobelov centar za mir

Projekat: Telenor Youth Forum

Telenor forum mladih 2016 održaće se pod sloganom „Digitalizacija za mir“ u saradnji Telenor grupe i Nobelovog centra za mir. Forum okuplja globalni tim mladih koji će se uhvatiti u koštac sa društvenim izazovima, uz mentorstvo globalnih industrijskih i društvenih lidera. Cilj foruma mladih je angažovanje u prevazilaženju društvenih izazova uz doprinos digitalnih tehnologija. Forum okuplja studente i diplomce od 20 do 28 godina koji veruju da digitalna rešenja mogu da budu ključna za doprinos miru. Rezultati njihovih projekata biće predstavljeni javnosti u vidu digitalne izložbe Nobelovog centra za mir. Forum mladima, budućim društvenim liderima pruža globalnu scenu, priliku da se upoznaju i saraduju sa vodećim svetskim društvenim i industrijskim liderima, i ima za cilj njihovo osnaživanje sticanjem dragocenog iskustva.

Dvoje odabranih delegata iz Srbije učestvovaće na Forumu mladih koji će okupiti mlade društvene lidere iz 13 zemalja u kojima Telenor posluje: Norveške, Švedske, Danske, Mađarske, Srbije, Crne Gore, Bugarske, Pakistana, Indije, Bangladeša, Mijanmara, Tajlanda i Malezije. Forum počinje skupom u Oslu od 8 do 11. decembra, u nedelji dodele Nobelove nagrade za mir, a delegati će se ponovo okupiti u Bangkoku 2017. godine. Mladi će provesti jednu godinu saradujući u virtuelnim timovima na dodeljenim izazovima sa ciljem da iznedre rešenja za koja veruju da mogu da odgovore na neko društveno pitanje, i saradivati sa Nobelovim centrom za mir na pripremi digitalne izložbe na temu njihovog rada, koja će biti otvorena na jesen 2017. godine. Telenor u Srbiji će delegatima obezbediti uslove i resurse za rad na projektu tokom godine – sobe, opremu i tehnologije za virtuelne sastanke, konsultacije.

**PROGRAMI
ORGANIZACIJA
I INSTITUCIJA
U SRBIJI**

Beogradska otvorena škola

Beogradska otvorena škola (BOŠ) je neprofitna, obrazovna organizacija građanskog društva, osnovana 1993.godine. BOŠ osnažuje ljudske resurse, unapređuje rad javnih institucija i organizacija građanskog društva, razvija i zagovara javne praktične politike u cilju izgradnje boljeg društva zasnovanog na slobodi, znanju i inovacijama. BOŠ već godinama pruža odgovore, nudi rešenja u procesu prevazilaženja jaza između sveta obrazovanja i tržišta rada i radi na unapređenju zakonodavnog okvira. Kroz svoje aktivnosti i usluge, BOŠ radi na povezivanju poslodavaca sa odgovarajućim kandidatima, ispituje potrebe i afinitete obe strane, usklađuje ih i stvara most od nezaposlenih ka efektivnim, motivisanim zaposlenima i zadovoljnim poslodavcima.

Ključne aktivnosti

BOŠ je 7 godina radio na profesionalnom usavršavanju i povezivanju stipendista Fonda za mlade talente i najboljih kompanija kojima su potrebni mladi stručnjaci.

Osmišljen je i program radnih praksi, koji je inicijalno sproveden u institucijama državne uprave. Na konkurse za programe radnih praksi u javnom sektoru konkurisalo je preko 2000 kandidata, od kojih je izabrano njih 25, a preko 80% je po završetku prakse pronašlo zaposlenje. Naknadno program radnih praksi proširen je na privatni sektor i u njegovu realizaciju uključene su kompanije koje uspešno posluju u Srbiji. BOŠ je sproveo projekat PRAKSAM – Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse, koji je doprineo jačanju kapaciteta 17 kompanija za sprovođenje programa kvalitetnih radnih praksi, čime je nastavljeno sa radom na unapređenju zapošljivosti mladih u Srbiji. Nakon obavljanja prakse, preko 60% praktikanata je dobilo posao ili nastavilo praksu u kompanijama. Ove i sledeće godine nastavlja se PRAKSAM II.

Profesionalni razvoj

BOŠ realizuje i radionice za profesionalni razvoj koje pripremaju mlade za intervju za posao, planiranje i upravljanje karijerom, aktivno traženje posla, ali i pružaju im priliku da razviju veštine pregovaranja, komunikacije, liderstva i timskog rada. BOŠ je pokrenuo i portal <http://karijera.bos.rs/> gde kroz sesije savetovanja kandidati rešavaju svoje karijerne dileme i uz stručnu podršku utvrđuju svoje karijerne ciljeve i metode za njihovo ostvarenje.

Umrežavanje

Događaji umrežavanja Youth2Business mladima pružaju priliku da kroz razgovore u malim grupama sa direktorima, HR i PR menadžerima kompanija, koji svojim iskustvom i pozicijom najviše mogu doprineti njihovom profesionalnom razvoju, razmene iskustva i dobiju informacije značajne za njihove karijere.

Neformalno obrazovanje

Program Studija budućnosti realizuje se već 24 godine i ima preko 1000 polaznika do sada. Program se temelji na multidisciplinarnim modulima znanja i veština, programu prakse, pisanju završnog rada i umrežavanju studenata različitih profesionalnih opredeljenja. Buddy coaching mentorski program Alumni2Students koji je pokrenut 2015. godine, je pilot projekat u okviru kojeg svaki student ima svog buddy coach-a – odabranog alumnistu BOŠa. Pored vrlo stimulativnog teorijskog programa, kroz razvoj društvenih kompetencija u okviru programa prakse BOŠ doprinosi profesionalnom razvoju i većoj zapošljivosti studenata.

Unija poslodavaca Srbije

Tokom proteklih pet godina Unija poslodavaca Srbije sprovodila je različite projekte u cilju stvaranja boljih uslova za zapošljavanje mladih. Unija poslodavaca Srbije uz podršku SOLIDAR Swiss Labour Assistance-SLA ove godine realizuje projekat „Praksa moja šansa“, koji za cilj ima unapređenje položaja mladih sa aspekta njihove zapošljivosti i boljeg položaja na tržištu rada uz podršku i snažniju ulogu sektora malih i srednjih preduzeća, kao i podsticanje aktivnog informisanja i uključivanja poslodavaca u organizovanje stručne prakse.

Ovim projektom Unija poslodavaca Srbije motiviše poslodavce da stvore nove mogućnosti za mlade, kao i da mladi postanu atraktivnija opcija za poslodavce kroz sagledavanje mogućnosti i načina organizovanja učeničke i stručne prakse. Akcenat se stavlja na podsticanje aktivnog informisanja i uključivanja poslodavaca u organizovanje Stručne prakse kroz publikaciju „Vodič za stručnu praksu“, ali i kasnije kroz organizovanje javnih dešavanja u Beogradu, Subotici, Vrnjačkoj Banji i Kruševcu. Paralelno realizovaće se i istraživanje sa ciljem da se predlože najefikasniji modeli za organizovanje kvalitetne prakse i istaknu poslodavci koji na najbolji način i sa rezultatima organizuju stručnu praksu.

Prema istraživanjima koje je Unija sproveda među poslodavcima pokazalo se da zbog neadekvatnog pravnog okvira za organizovanje stručnih praksi postoji mnogo nedoumica, ali i da država ne stimuliše organizovanje plaćenje stručne prakse jer su stope poreza i doprinosa znatno veće za one koji žele da daju neku naknadu licu na praksi. U skladu sa tim UPS je predložila izmenu člana 201. Zakona o radu koji se odnosi na organizovanje stručne prakse, ali i smanjenje stope poreza i doprinosa koji se plaćaju ukoliko se opredeljuje naknada za lice na praksi. Pored toga UPS je insistirala na većem učešću privatnog sektora na uštrb javnog u merama aktivne politike zapošljavanja, s obzirom da su mogućnosti za novo zapošljavanje u javnom sektoru sa već prevelikim brojem zaposlenih, značajno manje nego u realnom.

Dostignuća mladih

Organizacija Dostignuća mladih u Srbiji (Junior Achievement Serbia) je deo globalne mreže Junior Achievement Worldwide, osnovane 1919. godine, koja obuhvata 121 zemlju na svim kontinentima i predstavlja najveći svetski program preduzetničkog obrazovanja koji godišnje pohađa više od 10 miliona učenika. Sprovođenje ovog programa u Srbiji je počelo 2005. godine kada je osnovana organizacija Dostignuća mladih.

Od tada je kroz obrazovne programe iz oblasti preduzetništva i finansijske pismenosti prošlo više od 60 000 učenika iz 286 osnovnih i srednjih škola iz cele Srbije. Ovi učenici su bili u prilici da kroz teorijsku i praktičnu nastavu, mentorski program, kao i niz takmičenja, sajмова i konkursa, nauče po kojim principima funkcioniše biznis i da istovremeno budu podstaknuti da osmišljavaju i razvijaju svoje preduzetničke poduhvate.

Implementacija programa obavlja se uz pomoć nastavnika koji su obučeni kroz seminare, sertifikovane od strane Ministarstva prosvete Vlade Republike Srbije, i poslovnog sektora koji je u prilici da kroz mentorstvo, predavanja i učešće na takmičenjima, aktivno učestvuje u procesu obrazovanja mladih. Takođe, realizaciju programa svuda u svetu pa i u Srbiji u najvećoj meri finansijski podržava upravo poslovni sektor. Programi preduzetničkog obrazovanja u Srbiji besplatni su kako za učenike tako i za nastavnike, i odvijaju se preko cele godine. Pored teorijske nastave koja se obavlja uz pomoć specijalno dizajniranih udžbenika, kompjuterskih programa i simulacija verifikovanih od strane svetske organizacije Junior Achievement, tokom godine za srpske đake realizuje se između 15 i 20 takmičenja i sajмова, lokalnog, nacionalnog i međunarodnog karaktera.

Nakon što završe školovanje, učenici imaju mogućnost da i dalje šire preduzetnički duh kroz učešće u radu Alumni kluba Dostignuća mladih. Već šest godina ovaj klub okuplja bivše polaznike programa sa ciljem da pruže podršku realizaciji aktivnosti na polju preduzetničkog obrazovanja, kao i da trenutne polaznike usmere na pravljenje veze između školskog, studentskog i poslovnog života.

Pasoš preduzetničkih veština

Pasoš preduzetničkih veština predstavlja međunarodno priznat proces sertifikacije učenika srednjih škola koji su prošli obrazovni program Učenička kompanija, i usvojili neophodno znanje, veštine i kompetencije koje će im omogućiti da brže dođu do željenog posla ili da započnu svoj posao.

Proces sticanja Pasoša uključuje tri koraka:

1. Popunjavanje upitnika za samoprocenu pre ili na samom početku učešća u programu Učenička kompanija;
2. Popunjavanje drugog upitnik za samoprocenu nakon učešća u programu Učenička kompanija;
3. Test znanja i sposobnosti iz oblasti preduzetništva, finansijske pismenosti i osnova ekonomije.

Upitnicima za samoprocenu meri se nivo napretka učenika u oblasti ekonomije, finansijske pismenosti i preduzetništva, a pre svega procenjuje se osećaj za inicijativu i preduzetništvo sa posebnim fokusom na sedam kompetencija – kreativnost, istrajnost, upravljanje resursima, samopouzdanje, preuzimanje inicijative, preuzimanje odgovornosti i timski rad.

Pasoš preduzetničkih veština (Entrepreneurial Skills Pass) predstavljen je kao inovacija u preduzetničkom obrazovanju na samitu Enterprise 2020, u novembru 2015. godine u Briselu, a u Srbiji se aktivnosti u ovoj oblasti sprovode od iste godine. U toku školske 2015/2016. godine u Srbiji je preko 500 nastavnika upoznato sa Pasošem preduzetničkih veština, 370 učenika iz 29 opština i 38 srednjih škola započelo je proces sticanja Pasoša od čega se njih 113 kvalifikovalo za polaganje krajnjeg ispita i na taj način stekne Pasoš. Poslodavci i privredni sektor prepoznali su potrebu da se učenicima vrednuju stečena znanja kroz stvarno preduzetničko iskustvo poput učeničkih kompanija, kako bi mladi ljudi pri traženju posla mogli da istaknu veštine kojima su ovladali.

U junu 2016. godine osnovano je savetodavno telo na evropskom nivou (Entrepreneurial Skills Pass Advisory Council) čija je uloga da promoviše razvoj preduzetničkih veština i njihov značaj za dalje karijerne izbore mladih, a u tom telu sede predstavnici Evropske privredne komore, Evropske komisije, Evropske asocijacije roditelja, UNESCO-a, Evropske trening fondacije, i drugi.

Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ

Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ, u ime nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ), sprovodi projekat unapređenja zanatsko-tehničkog stručnog obrazovanja u saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, uz uključivanje i drugih partnera, pre svega privrede, u implementaciju.

Cilj projekta je da obezbedi preduslove za kooperativno obrazovanje u zanatsko-tehničkim profilima u skladu sa potrebama tržišta.

Zahvaljujući razvijanju sveobuhvatnih stručnih kompetencija doći će do boljih izgleda za zapošljavanje svršenih učenika ovih profila, te će tako biti ostvaren doprinos smanjenju nezaposlenosti u kategoriji mladih u Srbiji. Pored toga, kroz tehničke kadrove kvalifikovane u skladu sa potrebama privrede ostvaruje se doprinos povećanju konkurentnosti i razvijanju sektora privrede sa potencijalom rasta i zapošljavanja.

Projekat partneru na srpskoj strani obezbeđuje konsultacije za razvijanje kooperativnog modela obrazovanja zasnovanog na potrebama privrede u odabranim obrazovnim profilima iz zanatsko-tehničkih područja rada, prilagođenog uslovima u Srbiji. U taj proces uključene su sve relevantne interesne strane.

Zajedno sa partnerom u projektu izabrani su sledeći obrazovni profili za zanimanja u kojima postoji veliki potencijal za zapošljavanje:

- električar- veštine u vezi sa električnim instalacijama (izuzev onih koje se odnose na visoki napon);
- bravar-zavarivač – veštine u vezi sa različitim vrstama zavarivanja, uključujući veštine i znanja u vezi sa obradom metala;
- industrijski mehaničar – veštine u vezi sa upravljanjem mašinama i postrojenjima u proizvodnji, njihovim održavanjem i popravkama.¹

1 — <http://www.kooperativnoobrazovanje.org/o-projektu/>

Međusektorska saradnja

Projekat "Lokalna partnerstva za zapošljavanje mladih"

U Kragujevcu je, u periodu februar – jul 2016, realizovan projekat "Lokalna partnerstva za zapošljavanje mladih". Nosilac je bio Razvojni biznis centar Kragujevac, a partneri: Politehnička škola Kragujevac i tri kompanije: Unior Components, Gorenje MDM i Milanović Inženjering. Važan saradnik u realizaciji projekta bila je Nacionalna služba za zapošljavanje, filijala Kragujevac. Kragujevačka inicijativa deo je nacionalnog projekta "Podrška sprovođenju Programa za zapošljavanja i socijalnih reformi sa fokusom na politiku zapošljavanja i zapošljivosti mladih". Nacionalnim projektom koordinira Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade R. Srbije, a finansijsku podršku pruža švajcarska organizacija za saradnju i razvoj SDC.

Cilj projekta u Kragujevcu bio je pilotiranje i unapređenje inovativnog modela podrške povećanju zapošljivosti i zapošljavanja mladih u metalo-prerađivačkom sektoru.

Inovativni model zasniva se na premošćavanju jaza između potreba poslodavaca u metalo-prerađivačkom sektoru privrede, koji se stalno razvija i iskazuje potrebu za novim radnicima i kompetencija mladih, nezaposlenih, odgovarajućih profila iz područja rada mašinstvo i obrada metala.

Model se sastoji iz nekoliko faza:

**OBUKA ZA OSVEŽAVANJE STRUČNIH,
TEHNIČKIH ZNANJA**

**STRUČNA PRAKSA ZA NAJBOLJE U
PARTNERSKIM KOMPANIJAMA**

**ZAPOŠLJAVANJE / POVEZIVANJE SA
POTENCIJALNIM POSLODAVCIMA**

U okviru pilotiranja modela postignuto je sledeće:

- sa 3 kompanije, koje imaju potrebu za radnom snagom, uspostavljeno je formalno partnerstvo u programu podrške zapošljavanju mladih,
- obučeno je 8 mentora za pripremu i realizaciju programa stručne prakse u kompanijama,
- 23 mladih, nezaposlenih, metalo-prerađivačkih profila, završilo je program obuke, razvijen u skladu sa potrebama poslodavaca, radi unapređenja znanja, veština i kompetencija, a
- 11 mladih obavilo je program stručne prakse za rad na CNC mašinama, u partnerskim kompanijama u trajanju od 6 radnih nedelja.

Konačno, u završnoj fazi projekta, čak 11 mladih ljudi, učesnika programa, se i formalno zaposlilo, i to 7 mladića i 4 devojke.

Ovi mladi ljudi danas rade u svojoj struci, u uspešnim kompanijama u Kragujevcu i okruženju, i imaju priliku da, zahvaljujući svom radu, znanju i zalaganju, ostvare punu samostalnost i bolji kvalitet života za sebe i svoje porodice. Kao najveću promenu i dobit za sebe od učešća u programu, ovi mladi ljudi istakli su to što su im radna praksa i posao omogućili "da uče, napreduju, da imaju obavezu i bolje iskoriste dan".

Ukupna vrednost projekta bila je 24.891 švajcarskih franaka. Analizom isplativosti pilotiranog inovativnog modela, utvrđeno je da je testirani inovativni model veoma ekonomski isplativ, budući da na 1 uloženi dinar troška donosi čak 9 dinara očekivanog prinosa.

O organizaciji

Razvojni biznis centar Kragujevac je neprofitna organizacija, osnovana 2010. godine. Svojim aktivnostima doprinosi lokalnom društveno-ekonomskom razvoju. Čini je tim posvećenih pojedinaca, sa višegodišnjim iskustvom u pripremi i realizaciji projekata u oblasti društveno-ekonomskog razvoja, a posebno podsticanja zapošljivosti, zapošljavanja i preduzetništva mladih i drugih ranjivih grupa. Organizacija svoje aktivnosti realizuje na teritoriji čitave Srbije, u partnerstvu sa brojnim domaćim i međunarodnim organizacijama i akterima iz javnog, civilnog i privatnog sektora. Do sada su uspešno realizovali više desetina projekata, za koje su podršku dobili od: Evropske unije, USAID-a, OEBS-a, Ambasade Norveške u Beogradu, SDC-a, Solidar Suisse/Suisse Labor Assitance SLA, Ministarstva omladine i sporta Vlade R. Srbije, Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade R. Srbije, Kancelarije za saradnju sa civilnim sektorom Vlade R. Srbije i drugih.

Centar za razvoj karijere i savetovanje studenata Univerziteta u Beogradu

Savet Univerziteta u Beogradu osnovao je 2006. godine Centar za razvoj karijere i savetovanje studenata kao svoju organizacionu jedinicu sa idejom da studentima i diplomiranim studentima obezbedi organizovan sistem podrške u razvoju znanja i veština koje će im biti od značaja prilikom zapošljavanja ili daljeg obrazovanja. Misija Centra je unapređenje zapošljivosti studenata i diplomiranih studenata a opseg usluga i aktivnosti karijernog savetovanja, informisanja i obrazovanja stalno se inovira u skladu sa potrebama studenata.

Jedan od zadataka Centra je i pomoć studentima da steknu radno iskustvo već tokom ili odmah po završetku studija. Brojna partnerstva sa poslodavcima počev o javnog sektora, preko lokalne samouprave i nevladinog sektora do multinacionalnih kompanija omogućava da broj prilika za učenje na radnom mestu raste iz godinu u godinu. Saradnja sa Univerzitetskim Centrom za razvoj karijere daje priliku poslodavcima da se upoznaju i povežu sa studentima Univerziteta u Beogradu, da regrutuju kvalitetne mlade studente i diplomirane studente za pozicije za posao ili programe prakse koje organizuju i tako pomognu mladim ljudima da steknu relevantno radno iskustvo. Centar oglašava i promoviše konkurse, administrira prijave, po potrebi radi predselekciju, obuku mentora, monitoring programe prakse.

Centar je koncipirao i ponudio fakultetima u sastavu Univerziteta u Beogradu fakultativni kurs za studente završnih ili master studija pod nazivom Veštine upravljanja karijerom za koji vlada veliko interesovanje i studenata, i akademske i poslovne zajednice. Po uspešno završenom kursu studenti između ostalog nauče da prepoznaju svoja interesovanja, potrebe, lične osobine, znanja, veštine i sposobnosti, i povežu ih sa zahtevima savremenog tržišta rada, da postavljaju realne i konkretne karijerne ciljeve u skladu sa relevantnim sopstvenim odlikama, kao i karakteristikama tržišta rada, da odlučuju o svojoj karijeri pomoću različitih

strategija i tehnika donošenja odluka, da kreiraju lični karijerni plan, da primenjuju različite metode i strategije traženja posla, da sastavljaju potpunu prijavu za posao i biraju formu i sadržaj koji odgovaraju konkursu, da oblikuju ponašanje na intervjuu za posao.

Centar realizuje i studentske posete kompanijama u okviru programa SAZNAJTE IZ PRVE RUKE, ali i neformalno druženje sa zaposlenima u okviru programa KARIJERNO ĆASKANJE. Programi Centra koji su prepoznati od strane studenata su i BG PRAKSA koji se realizuje već 7 godina u saradnji sa Gradom Beogradom, Sajam stipendija, kao i Psihološko savetovalište. Poslodavci mogu da uzmu učešće u brojnim programima Centra, da gostuju na fakultetima i na taj način se aktivno uključuje u osposobljavanje studenata i pomognu im da se bolje pozicioniraju na tržištu rada. Mogu da podele ekspertizu sa studentima u okviru programa LEKCIJE IZ PRAKSE i KARIJERA I JA ili da učestvuju u drugim redovnim programima Centra, na primer u programu KADAR DA BUDEM KADAR; seminaru iz oblasti mekih veština koji vode direktori i top menadžeri sektora ljudskih resursa iz brojnih kompanija. Kadar se realizuje dva puta godišnje i studenti su u prilici da uče od profesionalaca kako da komuniciraju, kako funkcioniše tim, kako da pregovaraju, kako da donesu odluke, kako da se uspešno predstavljaju i td..

Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu

Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu osnovao je Centar za saradnju sa privredom čiji je osnovni cilj pružanje adekvatne pomoći i podrške svim studentima u pogledu obavljanja praksi i zapošljavanja mladih ljudi u realnom sektoru privrede. Kao posebna organizaciona jedinica Fakulteta, Centar se, pored razvijanja obostrano korisnih saradnji sa privrednim subjektima i institucijama, bavi marketingom i odnosima s javnošću Ekonomskog fakulteta, karijernim vođenjem i savetovanjem studenata, kao i organizovanjem i realizacijom gostujućih predavanja, terenske nastave i nizom drugih aktivnosti.

Aktivni angažman Fakulteta na polju obezbeđivanja praktičnog znanja i iskustva za studente potvrđuje činjenica da je Centar za saradnju sa privredom od oktobra 2015. godine do danas u ime Fakulteta potpisao 170 sporazuma o saradnji sa kompanijama i institucijama koje posluju na teritoriji Republike Srbije, ali i u regionu, obezbedivši na taj način više od 700 praksi za svoje studente. Povezivanje privrede i studenata Fakulteta realizuje se kroz predavanja uspešnih kompanija i prezentacije predstavnika kompanija-partnera, takmičenja u rešavanju studija slučaja, stručne radionice i organizovane posete kompanijama. U građenju karijere studentima su na raspolaganju brojne studentske prakse, mentorski programi, programi zapošljavanja i obuke, kao i programi stipendiranja master i doktorskih studija koje kompanije sprovode u saradnji sa Fakultetom. Centar za saradnju sa privredom je pokrenuo mnoge inovacije na Fakultetu, od kojih su najznačajnije: organizovanje okruglog stola za članice „Big Four“ grupe, redovna predavanja menadžera najpoznatijih multinacionalnih kompanija, osnivanje „Alumni kluba Ekonomskog fakulteta“, intenzivna promotivna aktivnost u akademskim krugovima i javnom mnjenju, učešće studenata na međunarodnim takmičenjima, konferencijama i seminarima, redizajn vizuelnog identiteta prostorija Fakulteta, itd.

KROVNA ORGANIZACIJA MLADIH SRBIJE (KOMS)

Krovna organizacija mladih Srbije (KOMS) je savez udruženja koji trenutno okuplja 92 organizacije članice (organizacije mladih i za mlade) sa čitave teritorije Republike Srbije. Uloga KOMS-a je da prepoznaje potrebe i zastupa interese mladih u Srbiji, promoviše, podstiče i podržava omladinsko organizovanje i doprinosi izgradnji organizacionih kapaciteta organizacija članica. KOMS takođe, podstiče saradnju javnih institucija sa mladima i učestvuje u institucionalnim procesima donošenja odluka koje su od značaja za mlade, po principu co-management-a, analizira javne politike (zakone, strategije, budžete...) i bavi se zagovaranjem na nacionalnom nivou.

Svoje aktivnosti organizacija bazira na nekoliko programa. Kroz nacionalni program okuplja stajkholdere i targetira donosiocce odluka u nacionalnim institucijama, te kroz razvoj politika i javno zagovaranje aktivno doprinosi realizaciji ciljeva zacrtanih Nacionalnom strategijom za mlade. Kroz lokalni program organizacija se bavi razvojem omladinske politike na nivou jedinica lokalne samouprave, sa ciljem da se dosadašnji ostvareni rezultati multiplikuju i uspostavi mehanizam širokih konsultacija razvoja politika kombinovanim pristupom odozdo na gore i odozgo na dole. Međunarodni program integriše KOMS u tokove evropskih okvira omladinske politike kroz angažovanje u Evropskom forumu mladih i ostvarivanje bilateralne saradnje sa krovnim organizacijama iz drugih zemalja sa ciljem razmene iskustva i prenosa elemenata modela koji su pokazali dobre rezultate. A program jačanja kapaciteta usmeren je na unapređenje interne strukture i kompetencija, aktivnu podršku razvoja organizacija članica, i jačanje civilnog društva u celini.

Ključne teme

Aktivno učešće mladih je ključna tematska celina Krovne organizacije mladih Srbije, te stalno unapređenje rada u okviru ove teme omogućava jačanje omladinskog civilnog sektora za dalji rad na poboljšanju položaja mladih. Ovoj temi pristupa se kroz zagovaranje međusketorske saradnje, razvoj mehanizama za uključivanje mladih u donošenje odluka poput strukturiranog dijaloga, unapređenje struktura koje odgovaraju na potrebe mladih poput saveta za mlade, uspostavljanje nacionalnog dijaloga koji okuplja sve subjekte omladinske politike, razvoj projekata i aktivnosti koji imaju za cilj da podstaknu i omoguće veće učešće mladih u društveni život i donošenje odluka.

Zapošljavanje mladih je jedna od najvažnijih tema za mnoge institucije i organizacije civilnog društva, i često se u javnosti pominje kao osnovna tema kada su u pitanju mladi u Republici Srbiji. Fokus koji je KOMS odabrao je rad sa institucijama na uspostavljanju modela i servisa koji će unaprediti zapošljivost mladih, ili omogućiti razvoj preduzetništva. U narednom periodu KOMS će pratiti realizaciju Nacionalnog programa za zapošljavanje mladih, razvijati politike u skladu sa tim programom, učestovati u nacionalnom dijalogu u okviru projekta Youth Employment Promotion koji vodi GIZ sa Ministarstvom omladine i sporta i razvoju modela za pospešivanje preduzetništva mladih poput Small Business Development Center. Takođe, nastaviće se realizacija projekata za zapošljavanje mladih Roma i Romkinja u opštini Ruma i programa treninga i praksi za mlade Rome i Romkinje.

NAPOR

NACIONALNA ASOCIJACIJA PRAKTIČARA/KI OMLADINSKOG RADA (NAPOR)

Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada (NAPOR) je strukovni i reprezentativni savez udruženja čija je misija stvaranje i razvijanje uslova za osiguranje kvaliteta i prepoznavanje omladinskog rada u cilju razvoja potencijala mladih i omladinskih radnika/ca, koji doprinose dobiti lokalne zajednice i društva.

NAPOR je razvio standard za osiguranje kvaliteta programa omladinskog rada - alat za verifikaciju trenutnog kvaliteta programa omladinskog rada u Srbiji i za planiranje usavršavanja tih programa. Kvalifikacije i klasifikacija za tri nivoa zanimanja omladinski radnik/ca su ključni dokument za standardizaciju zanimanja. To je povezujući član između zanimanja na tržištu rada i obrazovnih programa. Ovaj dokument sadrži naziv zanimanja, nivo zahtevnosti, područje rada, tipične poslove u zanimanju, stručna znanja i veštine koje potencijalni zaposleni treba da poseduje po završetku obrazovnog programa za uspešno obavljanje posla.

Rečnik omladinske politike

Rečnik omladinske politike kreiran je tokom 2014. i 2015. godine od strane radne grupe koju su, pored predstavnika/ca NAPOR-a, činili i predstavnici/e Krovne organizacije mladih Srbije, Nacionalne asocijacije kancelarija za mlade i Ministarstva omladine i sporta. Rečnik sadrži definicije blizu 150 pojmova kao i aktera iz oblasti omladinske politike, njihovih uloga i pozicija. Rečnik naročito doprinosi uređivanju odnosa između aktera iz civilnog sektora i resornog ministarstva u oblasti omladinskog rada i omladinske politike. Rečnik je namenjen svim akterima omladinske politike: predstavnicima institucija i organa javne uprave (lokalnog, pokrajinskog i nacionalnog nivoa), kao i predstavnicima civilnog sektora i samim mladima.

IZAZOVI I PREPORUKE

Izazovi i preporuke
za sprovođenje Pakta
za mlade u Srbiji

Nedostatak radnog iskustva jedan je od najčešćih problema sa kojima se suočavaju mladi ljudi prilikom traženja posla. Više od polovine mladih, 55% prema istraživanju Ninamedie iz novembra 2015. godine o položaju i potrebama mladih nije imao ni jednu praksu tokom redovnog školovanja. Nedostatak radnog iskustva za buduće poslodavce, tek je jedan od izazova sa kojima se suočavaju prilikom zapošljavanja mladih, a među najčešćima su i neadekvatna očekivanja kandidata, nedostatak poslovnih vještina i nedostatak odgovarajućih obrazovnih profila, naročito kada je u pitanju srednje stručno obrazovanje. U narednom periodu, ključno je da učenje zasnovano na iskustvu organizovano kroz različite forme, bude prepoznato i promovisano uz aktivno učešće obrazovnih institucija, kompanija i socijalnih partnera.

Većina kompanija organizuje ili je spremna da se uključi u organizovanje radnih i stručnih praksi. Međutim, izazovi sa kojima se suočavaju prilikom njihove organizacije, naročito kada su u pitanju mala i srednja preduzeća nameću potrebu za boljom koordinacijom kako među obrazovnim institucijama i nadležnim državnim službama, tako i, za boljim regulatornim okvirom koji bi postavio jasne kriterijume za njihovu realizaciju. Iako je nedostatak radnog iskustva i nedostatak poslovnih vještina jedan od najvećih izazova, zakon ne prepoznaje prakse koje se organizuju zarad sticanja radnog iskustva, već isključivo stručnog usavršavanja i osposobljavanja. Takav pristup, svrstava u sivu zonu mnogobrojne programe kompanija koji se fokusiraju na omogućavanje sticanja šireg poslovnog iskustva i uvođenje mladih u poslovno okruženje. Ono u čemu se slažu i predstavnici kompanija, i predstavnici obrazovnih institucija, jeste da je prilikom organizacije praksi obezbeđenje minimalnih standarda kvaliteta od ključne važnosti.

Fokus kreatora obrazovnih politika treba da bude na uključivanju što većeg broja novih vještina u obrazovne kurikulume, a u tome veliki značaj ima saradnja sa privrednim sektorom. Još jedna značajna dodirna tačka u potencijalnoj saradnji obrazovnih institucija i biznis sektora, koja se čini zapostavljenom, tiče se programa edukacije nastavnika i profesora, naročito u srednjim stručnim školama koji bi morali da imaju informacije o najnovijim industrijskim i tehnološkim dostignućima.

Karijerno vođenje i savetovanje kako srednjoškolaca, tako i univerzitetskih studenata je od velike važnosti, u cilju osiguranja informisanosti mladih, kao i uloge koju ima u davanju povratnih informacija obrazovnim institucijama, i s druge strane, biznis sektoru.

Promovisanje preduzetničke kulture i mogućnosti za samozapošljavanje treba da bude uključeno u obrazovne programe od najranijeg mogućeg uzrasta. Međutim, u razvoju preduzetničkih veština, ulogu nemaju samo obrazovne i državne institucije, već je u interesu i kompanija da osnažuju mala preduzeća koja se nalaze u njihovim lancima dobavljača i distributera. U tome, primeri uspešnih preduzetnika, kao i mentorska podrška koju mogu da pruže mladim ljudima mogu imati odličan efekat.

PREPORUKE

Partnerstva obrazovnih Institucija i kompanija

U cilju razvoja partnerstava preporučuje se:

- promovisanje dobrih praksi partnerstava biznisa i obrazovnih institucija sa ciljem da inspirišu druge, merenje i izveštavnje o efektima partnerstava,
- uspostavljanje što više zajedničkih inicijativa kao što su gostujući predavači iz kompanija u školama, mogućnost usavršavanja u kompaniji za nastavnike, studentske posete na radnom mestu, itd.,
- iniciranje dijaloga biznis sektora i obrazovnih institucija sa lokalnim, regionalnim, nacionalnim i evropskim vlastima u cilju iznalaženja adekvatnog rešenja za izazove sa kojima se suočavaju mladi,
- razvoj partnerstva između preduzeća, škola, učenika i nastavnika, kako bi zagovarali značaj uloge nastavnika, podizanje atraktivnosti nastavničke profesije i ukazivali na ključni značaj obrazovanja za ekonomski razvoj, zapošljavanje, socijalni razvoj i socijalnu koheziju.

Povećanje veština mladih

Potrebno je:

- Ponuditi više visoko kvalitetnih stručnih praksi, obuka, početničkih pozicija i mobilnosti za pripravnike u saradnji sa obrazovnim institucijama, i osigurati minimalne standard kvaliteta;
- razviti aktivnosti za inkluzivnost u poslovanju i u obrazovanju, sa posebnim osvrtom na različitosti i zajedničke vrednosti tolerancije i nediskriminacije;
- prepoznati i vrednovati prethodno učenje, uključujući i neformalno obrazovanje; ali i veštine i kvalifikacije stečene u inostranstvu;
- uspostaviti kulturu saradnje i razmene informacija između biznisa i obrazovanja kako bi bolje predvideli međusobne potrebe.
- predvideti i jasnije komunicirati potrebu za specifičnim, transverabilnim i sofisticiranim veštinama uključujući digitalne, preduzetničke, “meke” i “zelene” veštine;

Doprinos nacionalnim i evropskim politikama

- Obavezati poslovne lidere, da rade sa školama, pružiocima usluga stručnog obrazovanja i obuka, višim obrazovnim institucijama, javnim službama za zapošljavanje, socijalnim partnerima, privrednim komorama, i drugim organizacijama i mrežama koje podržavaju Pakt za mlade, u izradi zajedničke akcije koja će dovesti do značajnijeg uticaja za dobrobit mladih ljudi i kompanija;
- Povećati aktivnost kompanija u nacionalnim programima zapošljavanja mladih, kao i u evropskim programima koji omogućavaju razmenu iskutva i transfer znanja.

IZDAVAČ:

SMART KOLEKTIV, 2016.

ZA IZDAVAČA:

Neven Marinović, direktor

PROJEKTNI TIM:

Dejana Dodik

Milica Mišković

DIZAJN:

Vjeko Sumić

PAKT ZA MLADE

JAČANJE PARTNERSTAVA ZA
PODSTICANJE ZAPOŠLJIVOSTI I
SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA MLADIH

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

Podrška: Izrada publikacije omogućena je sredstvima Švajcarske agencije za razvoj i saradnju u okviru projekta „ Podrška sprovođenju Programa reformi politike zapošljavanja i socijalne politike u Republici Srbiji sa fokusom na politiku zapošljavanja i povećanja zapošljivosti mladih “.

NAPOMENA: Ova publikacija ne predstavlja zvaničan stav Vlade Republike Srbije. Svi pojmovi upotrebljeni u publikaciji u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.